

U KOLJNOFU NA SHODIŠĆU

— No ča je, Tomac? Češ pojt s manom? — mi viknu ujac Marko na Veliku Mašu jutro prik dasak na naš dvor.

— Kamo? — presiču mati sumnjivo, a mene briznu škuro s očima, da se od straha nek odtolaknem iz dvora na vežu (kuhinju).

— A Koljnof — odgovoru ujče Marko dobroćudno.

— Ter ča ćete onde?

— No na shodišće. Ča ne znaš?

— Aj, ter triba je njega Koljnofi. Još je nek dite. Ča vam ovo razumi od shodišća.

— Ču ga ja uputit.

— Da, pak da mi ga kade ostavite.

— Ali kako nek moreš velje tako človika sudit ter moreš? Kade bi ti ga ostavio?

— No ne marim. Neka tako ide. Ali da mi dojdete još za vidila domom!

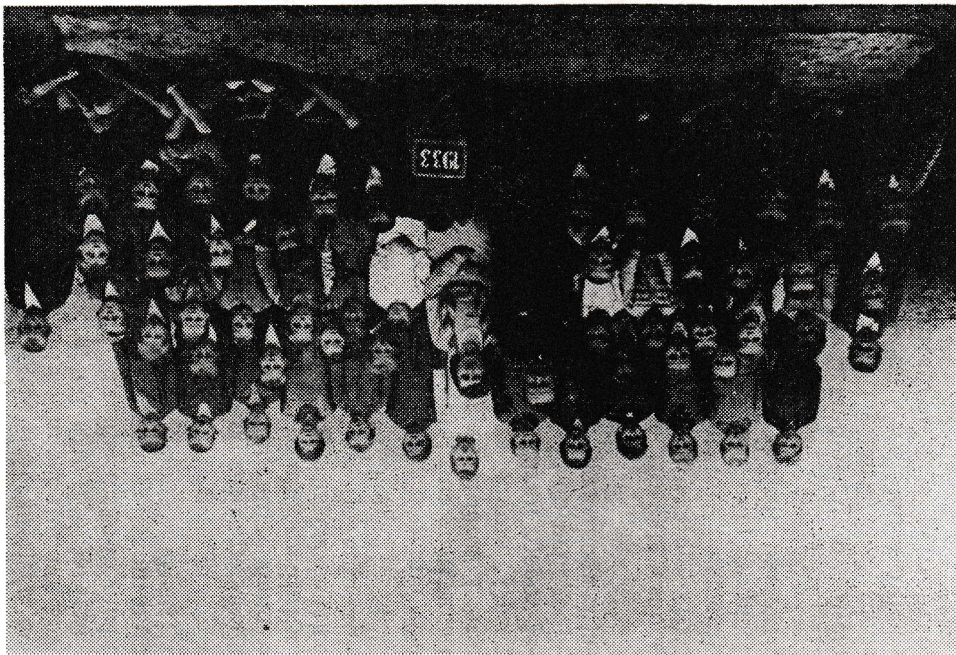
— Čemo! Ništ se neka bojat — odgovoru ujac Marko. A mene je nek stresalo od veselja. Ujče Marko pak Koljnof! Dva ideali mojih dičinjih sanj. Huj! Ča bi zabožnuo, skočio sam u svetačnu pratež i jur bi se najradje zritnuo po vrtu van, ali majke rado znaju čuda naručat.

— Ča ću mu sada nek friško sobom dat? — pitaju.

— A ništ. Mer mi je ujna ovo dala cijelu s makom savnicu. Ovo će nam bit obadvim dost. Još ćemo ti je najzad donest.

— Ej, tako svejedno — uptiču simo-tamo mati. Ter mi nasuvaju pune žepe kruglic. A u šaku mi pritisnu jedan seksar.

— No, sada poj s Bogom! — ter me poškropu svetom vodom. — Pak, da im ne daš va svaku krčmu nutar — mi pošušljaju ukradajuć u uho. — A prodiku da si dobro zapametiš, ar češ mi ju morat povidat! — nadodaju glasno i oštro.

Pinkovski školari s Ignacom Horvatom

— Da, sve ćeš dočuti, ča i kako je bilo. A i cukora ćemo ti donest, ako nam ostane ča pinez — završu šaljivo ujac Marko ter daju s palicom zlamenje na odlazenje. Ja skočim kot srna na vežna vrata van, ali na strihi me mati ulovu ter mi još popravu ovratnik na špenzariću, pak »jej, stoj der još, i lakat ti je vas ubiljen!« Ja nestrpljivo štrapljam kot me još po zadnjiput moraju od pete do glave pogladit pak se otrapravimo po zavrti.

Najper gazu ujče Marko. Jednakim i širokim korakom. Kukljin (fertuh) im prhaće na vjetru kot plava zastava. A ja skakljam i bižjarim pred njimi a za njimi kot malo ždribe oko matere kobile ter si kinem kitive uz stazu ili vaganjam metulje po lapti. Nek kad smo dospili na stazicu u lozi, sam im se vrnuo za hrbat i se trsio ozbiljno i vjerno stupati po njihovim stupalina. Ar sprvine mi je bilo još i neobično u ovoj velikoj, tihoj lozi. Ali kad sam gledao pred sobom ujca, ovoga jakoga muža, ki zdignu lagodno 80 kil pšenice i mirio očima njihova plečasta ramena i čvrste ruke, ke su im visile doli kotno dva željezni bati, me počela zdizati u višak nekakova velika sigurnost i sada ne bi bio već mario, kad bi bio došao pred nas kakov vuk ili medvid. Hej, kako bi ga klopili po glavi ujče Marko. Nek protegnuo bi se, velje. Još ni cvrcnuo ne bi... Od vukov su mi pak na pamet došli oroslani, oni oroslani na okretaljka (ringšpilji) i sada su nek curila gusto kotno tuča na ujču Marka moja pitanja: »Kako j' Koljnofi? Je onde i okretaljkov, i slastičarov, a olajkov? Pak koliko stoji jedna sablja? A srce? — A ujče Marko — šalan človik — su dobro razumili, kako da mi odgovaraju, da ne upišam nasred puta. Ter sam sve velje popadao za seksar u žepu, da mi ne skoči od veselja iz žepa van.

— Je ovo jur Koljnof, ujče? — pitam, kad dojdemo do prvoga sela.

— Ne, ovo j' stoper Kerestur. Nisi još žajan?

— Ne! — zavrismem prestrašeno, ter im se čvrsto ulovim za špenzar kad im uptim nakanjenje.

— No, onda ćemo si pojt tako nek dva biršljine kupit — odgovoru posmihovajuć ter mi dobrovoljno pogledaju u oči. I dobro su računali. Ar se začrjjenim do ušiju, kad čujem rič za biršljine — ter im pustim špenzar. Pak stupimo u krčmu. Ja vindar bojazljivo, pun nutarnjega srama kotno on mali školar, ki se je dao prviput nagovoriti na susjedljeve hruške. No, ali nek dvakrat su si dali ovde ujče Marko štucu natočiti i kad smo bili za pol ure opet na putu, nisam još ni jako upamet zeo, da se malo popikuju. Ali ča sam s veseljem uptio, je bilo, da su bili sada razgovorniji nego prije i zato, ča bi trikrat zažmao, smo bili jur kod našege cilja, na poslidnjem brigu pred koljnofskom crikvom... I ja se najednoć nek zaliknem od lipote i milote, ka mi se otpre u ovom hipcu pred očima. I ujče Marko postanu ganuto kotno putnik, kad zagleda pred sobom sveti varoš Rim i nek splaknu se — dosle još nisam vidio muža ovako — kot pokažu s rukom na krasnu koljnofsku crikvu i sprogovoru: »Glej, sinko, ovo je ta crikva Marije Koljnofske.« Pak me zgrabu za ruku i otpeljaju na — prvi rastok »nek na staklo piva, dokle skupa ne zvonuk«.

Ali jur su bili zdavno skupa odzvonili, još su naš ujče Marko vajeđno sidili za tofljom s jednim poznatim, špičastim Ugrom u svetačnom pominku.

— No ter vam ča služi ta krava, ku ste lani kupili od mene Šoprni? — ovako ujče Marko.

— Afenét! Ravno osam dan je denas, da se j' utelila i još joj svenek lože visi. A rosseb egye meg!

— Ča j' pak to? Kod mene joj to nij bilo. Nek strpljenje, komam! Mer će joj projt. Dajte de, krčmar, još litar vina, od najboljega, da projde ovomu Ugru to lože, ar će me nazadnje još i pineze najžad prosit.

— Ujče Marko! — se javim ja, sada po sedmi-put — jur će bit vrijeda prodika van, a ja ju moram majki...

— Ej, još ćemo dost dospit. Na, napij se!

— Nekate, neću! — se kratim jalno i nek čekam kotno rob u uzi, dokle se opet jednoć sprazni pred njimi ta litarska floša. Ali jur su mignuli krčmaru.
— Ujće! — im se zaklopim zdvojno za lakat.
— Ča bi rad opet? — se razjadaju sada.
— Hodimo va crikvul!

— A poji, ako ćeš! Poji nek! Marš! Poji sam! Da te pogazu, da te razgnjavu!... Ter glej kako bi jur zapovidaao s manom ov dečko! — pak se obrnu od mene.

Ja se splaknem. Srce me zaboli kot još nikada. Od našega oca mi ne bi bilo tako, ali od ujca Marka... A ta seksar mi je još svenek cio u žepu...

Ali i oni se ne moru dugo držat.

Ti je žao? — me povuču k sebi. No muči. Neka mi se plakat. Si gladan, bud? Češ guljaša, ili safaladija? Krčmar, doneste de ovomu dičaku guljaša, punu zdjelu! No, utiši se. Pak ću ti kupit kot licajtara jednoga velikoga konja, kot je doma naša šara kobila. Ter sidi lipo ovde uza me. Mer ćemo pojt pak k vičernji, ar na mašu je jur kasno. A tu prodiku ćemo kako-tako povidat materi.

Još su mi curile suze, a i smihljao sam se jur. Svejedno imaju ujće Marko dobro srce. Ter smo dalje sidili, jili i popivali. Procesije su se jur polako domom spravljale. Pod šatori se je nek kade ter kade potipao ki zakašnjeni hodočasnik. Kad su na vičernju skupa zvonili, mahnu ujće Marko nek rukom.

— Vičernja? Ta je nek za Koljnofce. Čemo dojt — k ljetu...
I ostali smo.

* * *

Jur se je zamračivalo, kad smo odišli, zadnji. Ali prodiku smo on dan vindar čuli — doma od naše matere.

Ignac Horvat

JA LJUBIM JESEN

Ignacu Horvatu za 70. rodjendan

Ja ljubim mladu, razdraganu jesen:

Još se u halje ljetne oblaci

I strnje sušom ter žegom praži.

Ipak nam hudobno na Lovrenću,

Pretvara potok na vodu zdenčnu,

Ter na livade pošiskanu travu

Pod večer lije kot vodeno mliko

Svoj glasnik: nisku, debelu maglu.

Ja ljubim mladu, prefriganu jesen.

Ja ljubim sjajnu, sunčanu jesen:

Zovu ju rado i bablje ljeto,

Premda za babe ono nij teplo;

Kada od grma do grma po paši

Lagano letu Marijini vlasi.

Sunce se k štajerskim goram nagiba,

U hladu zadržću starac, starica.

Ja ljubim tvoj blagi posmih, o jesen!

Ja ljubim rodnu, bogatu jesen:

Rumene jabuke i žute kruške,

U gori črne i zlatne čehuljke,

Pečenih krumpirov miris na paši,

Slatkoga mušta vrenje u bačvi,

Do vrha nabite kosne i kamre,

Pune pivnice, pode i škadnje.

Ja ljubim urodju tvoju, o jesen!

Ja ljubim suznu i srižnu jesen:

Ka oduzima trnulam gorkost,

Zemlji daruje vlagu i plodnost.

Zgora na surom, oblačnom nebu

Divlje se guske v novi gaj selu.

Nek ja ostajem, ne morem letit,

Ipak znam, da ću se jednoć selit...

Ja ljubim suze i sriž tvoj, o jesen!

Ja ljubim i prolaznost tvoju, o jesen:
Kada u mrzlo morje dosadnog blata
Poslidnje žuto lišće pada sa stabla.
Mrtvih god? Groblje? Meni ne značu trulež.¹
Ti mi za prolazni dom raj vječni daruješ.
Jer me iz žitka, ki pod zakonom smrti stoji
Kroz kratak san smrtni u besmrtnost vodiš.
Ja ljubim sanje i sinje tvoje, o jesen!

Ja ljubim kasnu maglenu jesen:
Uživam duge jesenske noći.
Tijelo je trudno, duh Boga moli,
Zatim još dugo — dugo misli razvija,
Budna fantazija pjesme diktira.
Pero zadržće u službi duha
Kao u bračnoj noći zaručnja.
Ah, ja vas tako ljubim!
Ostane pri meni!
Ostane pri meni još dugo
Duge jesenske noći!

Augustin Blazović

¹ raspadanje, gnjiloća

RAZGOVOR U NEBU

(Ov dijalog izmed Mersića-Miloradića (M) i Ignaca Horvata (H) sastavio je učitelj Robert Hajs-zan iz Pinkovca za Miloradićev spomen večer, održan 11. 3. 1978. u Pinkovcu.)

H: Da, 5 ljet je sada, da sam s Vami ovde zgora skupa.

M: Zopet mi »Vi« govoriš. Kolik...

H: Oprosti, ne morem se na to naviknuti, da su u nebu svi per ti! Osobito tebe tikati (duzen), to mi je jako neugodno.

M: Do neke mjere je meni tako išlo. Kad sam ja zagledao Kragela, Borenića, Nakovića i druge imao sam isto čuda rešpekta, i nisam se ufao reći »ti«.

H: Kad si spomenuo Kragela: Odz dol med njimi dugi čas nisam znao za njegovu knjigu: CŠETVERO-VERSZTNI DUHOVNI PERSZTAN. Mislili smo, da je Fitzko prvi bio, ki je hrvatskomu narodu u Gra-dišću darovao vjersku knjigu.

M: Da, File Sedenik još ništa nije pisao za Kragela.

H: Stopr v kanonik Martin Mersić ml. — Glej, kako je vitalan, kako se dobro drži odzol — on je to pravio u jednom članku u kalendaru.

M: Čuj, Ignac, rekao si na početku, da smo 5 ljet skupa ovde. To znači, da ti isto imaš mali jubilej. Znatiželjan sam, da li čedu oko tvoje persone isto toliko zburke načinjat kako oko moje.

H: Kamo misliš!

M: Znaš, bilo bi mi draže ako bi se svi, ki su pri ovakovi »Spomen-večeri« prisutni (nazoći), najzad povukli, zeli jednu od tvojih knjig i čitali. Ovako samo dva brbljaju a ostali su pasivni, drimlju ili na ure gledaju da li još nije pauza, da si moru zapalit.

H: Zač jednu od mojih knjig? Nije li spametnije zeti tvoje pjesme, kimi si hrvatski narod podučavao, zabavljao, karao, batrio, bičevao, u ki si branio vjeru

i kršćansku ćudorednost naših hrvatskih praocев? Kako lipo i pobožno si nas učio moliti: BOG I HRVATI...

M: Moliti si rekao. Kako malo se danas moli. Bojim se, da li ćedu se to dica u budućnosti uopće naučit. Dobro znamo, da su skupne molitve jur dugo zamuknule. Dugo je tomu, da je hižni otac držao Sveto pismo u ruka i obiteljni razlagao.

H: A ti si dicit davao tako dobre tanače. Spominjam se na MILIM MALIM VA ŠKOLI...

M: Zaista, dicit sam rado govorio. Znao sam, da sijem sime na rodno tlo.

H: Stric — Meršić st. je »Simon-Juda, snigom du-da«, med najlipše pjesme svega svita brojio.

M: Mrtin — Meršić st. On je toliko pretiravao. Hvalio me je, da sam se bojao da li će me Gospodin Bog uopće gori zet. Iako bi se mogao izgovarati i reć: Ti si već imao nebo na zemlji!

H: Mate, znaš, da je sadašnji biskup Laszlo — ove dane je imao 65. rodjendan — prilikom našega 400-ljetnoga jubileja u Celju deklamirao tvoje pjesme? A Ivan Jakić je mladini preporučio, da si dobro zapamtu dvi od tvojih: Junaki »ŽDRAL« a divojke »DIVOJKAM«, ar u nji se zrcalu ideali hrvatske mladine.

M: Ždral — da, zlamenje poštenoga junaka. Dadas je ždral umro i s njim negdašnje junačtvo.

H: Imaš pravo, ki bi od ovih današnjih mladih toliko aldova na se zeo, kako smo mi morali, kad smo bili u tudjini u školi: KISEGI... krucatirken saperment...

M: Neka! Neka! Prestani! Tako sam ja pisao? Dobro, ako sam pisao. Ali ovde zgora! Kad te gdo čuje! Ča misliš!

H: Ti si još druge stvari pisao. A morao si, da nas mlačne, drimajuće Hrvate iz sna zbudiš: O HRVATI NAROD MALI...

M: Čudi me, da nisi ovu budnicu »1910« po nimšku deklamirao.

H: Zać po nimšku? Se šališ?

M: Ne znaš, da su izdali moje pjesme dvojjezično, ada i na nimškom jeziku? Ta poznati liričar iz Pajngrta Ewald Pichler ih je prevodio a izdao ih je sam šef PEN-kluba, prof. Franz Probst.

H: Hm, kad bi nek znali cilj ove akcije. Hm, na svaki način moru sada i oni, ki su se već skoro ODNARODILI, čitat tvoje pjesme. Sad im već nij triba RJEČNIK kod lektire tvojih pjesam! Nećedu se već popiknut na strašno teškoj riči SNOPI! Sad si moru štat u milozvučno GOAM (Garbe). Sad si već nećedu jezike polamat kod: OPĆINSKI RAČUNI, ar imaju njevo GEMEINDE-RECHNUNGEN!

M: Svejedno Ignac, pokusi der jednu.

H: Ja?, ja sam išao u madjarske škole.

M: Ipak, ti si mladji. Kod tebe još nije tako dugo, da si stupio iz škole. Hajde!

H: MEINE VÖGEL...

M: Znaš, da me je Martin Meršić st. u vezi s ovimi pjesmami — gde je nek danas, druga je uvik u našem društvu, kad si iz LOŽE gledamo ovakovu priredbu — znaš, da me je usporedjivao sa svetim Franjem Asiškim?

H: Znam. On je odmah poslije tvoje smrti ple-dirao, da te proglasu SVECEM!

M: Ja SVETAC? Još i na Wartelisti nisam!

H: Vidiš, i ti mišaš nimšku rič u hrvatski govor! Onda se ne tribamo čudit, da to i oni odzol prakticiraju. A ravno s tvojom peršonom sam im se grozio i rekao: Ne smetjite toliko svoj lipi bogati hrvatski jezik s tudjim kukoljem. Ne davajte mi pljusku sva-kom vašom rečenicom. Ar ću jedanput skoćit doli, odlomit šibu i huš med vas i po hrptu!

M: Neka biti tako pedantičan zbog te Warteliste! I ja ti nisam ispravio to s u sedmom padežu. Dobro znaš, da se u ovom slučaju ne smi staviti s! Bivši hrvatski nadzornik (inšpektor) Konrad Meršić podučavao je svoje školare (študente) ovako: šetati se s olovkom, ali pisati olovkom.

M: No, Ignac, ne tribaš se sad zbog toga fuckat! Ča ćedu Nimci reć: Glejte, ti kroboti su zopet ništo

med se bjom imali! »Pokojni se već ne ljutu i ne ka-
raju«, tako si sam pisao u tvom članku: Oj hrvatski
narod mali.

Reci mi bolje gdo je ta Karlo Preč, ki je pisao
u Hrvatski novina »Kruh za svakoga s Miloradićevoga
stola«?

H: Karlo Preč je ešperuš i veliki rodoljub u No-
vom Selu. Bud je pogodno, ča si ti kanio s pjesmom
NAŠ JEZIK izraziti?

M: Da, jezik bi rado zadržali! Reci, Ignac, koliko
ljet tomu malomu narodu još daješ?

H: Ne znam, da li čedu doživiti zlatno veselje —
500-ljetni jubilej! To ODNARODJIVANJE je tako
naglo došlo, prem da si njim toliko prođikovao i nje
upomenjivao: DOMA ŽIVIT ŽIVOT TIHI ...

M: A ti si njim oči otvarao, ti si je zamolio neka
se ne daju zaslupiti od varoša, rekao si njim, neka ne
nosu na sebi ča njim onako malo paše kotno kravi gaće
ili konju frak!

H: Mnogi se još uvijek sramuju zato ča su Hrvati!
Nisu razumili i dobro tumačili tvoju najkraću ali
zato najplemenitiju i najduhovitiju pjesmicu: KLAS!
Ja sam si dopustio proširiti ovo DJUNDJE hrvatske
gradišćanske lirike:

BOR

Kad po tebi svaki gazi,
Neka zdivat: Ej, vi vrazi!
Budi miran i pun sriće:
Bor se pili a ne kiće!

Kad za tobom svaki tročka,
Ne se jadat: Zač on močka?
Budi miran i pun sriće:
Bor se pili a ne kiće!

Kad za tobom svaki viće,
Ne se pitat: Zač me riće?
Budi miran i pun sriće:
Bor se pili a ne kiće!

M: Ča ada predlažeš?

H: Ja bi njim svitovao, molit se Bogu, da se u
svakom stoljecu narodi jedan MILORADIĆ, ar onda
će se i produžiti opstanak Gradišćanskih Hrvatov!

USPOMENE

Prilikom pete obljetnice smrti I. Horvata

Pred petimi ljeti
Uzeo Te Duh Sveti
U nebeski raj.
Turobno to znaj
Za nas ovdje doli,
Trpeći »literarne« boli.
Falu nam naime priče,
Cijeli narod sada više
Strašnim, glasnim krikom
Za crticom i slikom.

Ostaju samo USPOMENE:
Na najslatke bob¹ rumene
Iz »Naše stare gore«.
Na štorice iz kalendara
Na tragiku školnika zvonara.
Na Julkicu iz »Žutog jaja«,
Na vičernje miseca maja.
Na dečke priče »Adventa«
Na Štefanićevog študenta.
Na »Hiže rasipane« krčmara
Na prodike kod Božjeg oltara.
Na članke »Crikvenog glasnika«

¹ boba = Beere

Na jezični kut »Tajednika«.
Na humor prve Tvoje knjige
Na opravdane velike BRIGE:

Zbog »slipog« Hrvatskog naroda
Zbog najzadidućeg poroda.
Zbog nastave u dvojezičnoj školi
Zbog nerada va prvom hrvatskom »Koli«.
Zbog nemarne, raspušćane mladine
Zbog nerazumne niške većine.
Zbog neispunjenja manjinskog zakona —
Mnogo si trpio zarad toga!
Na koncu veli jezična grupa mala
Bog plati — lipa hvala!

Vazam 1978

Hajszan Robert

NADGROBNICA VLČ. G. MERŠIĆU ST.

ku je držao Ignac Horvat pri pokopu, 2. 8. 1943.
na velikoborištfskom groblju

Danas pokapamo jednoga duhovnika, ki su u svojem dugom životu čuda bratov-duhovnikov pokopali, i pri svi ti tužni prilika su najveć put bili oni, ki su pokojnoga s lipim pohvalnim govorom otpravili na vječni pokoj. Nut, sada stojimo pri njihovom lijevu i nam je pripala ta tužna zadaća, da njim na spominak izrečemo nekoliko riči.

Obično prispodabljamo človičji život s morjem, ko je jednoć mirno-tiho, drugađ opet zburkano. Ta prispodoba valja, ar takov je zaista i žitak človika. Ona valja osebujuo za žitak našega pokojnika. Poslušao sam je mnogokrat, kad su povidali od svojih mladih ljet, i sada si je znam živo predstaviti, kako su nekada, pred kih 50 ljet, kot mladi kapelan puni mladenačkoga žara i oduševljenja zaveslali na široko

i daleko morje života. Čim dalje su se oni vozili po njem, tim se je ono jače širilo pred njihovimi očima, ki su nastajali svakim ljetom skušeniji i bistriji; otkrivali, pokazali su se sve lipši raznoličniji krajji, i veličajnji cilji. A oni su veslali prema njim, neustrašivo i ne mareći se za skale i grebene, ki su se ovde i onde izbadali iz morja, ne hajajući za bujice i vrtloge, ki su je vukli u dubinu, niti za uzburkane visoke slape. Zato se i nij čuditi, da su te skale katkada njevu ladju okrnjavile ili su je srdite slape tako pokrili, da su na jedan čas, kraći ili duži, kotno skrsnuli ispred naših očiju ter je duglje vrimena nismo vidili i čuli, dokle opet nisu kade uzdigli svoju glavu i sprogovorili mudrim podučnim jezikom. I ovako se — kot muž, kot duhovni i narodni učitelj — protukli kroz jedan dug žitak, kad je došao večer. Kad večer nastane na morju, kad zapadajuće sunce posrebrri svojim bijeložarkim svitlom mirne morske slapi, onda izmučeni brodar-ribar prekriži vesla na ladji, ruke pusti u krilo i uživa mir i tišinu morja. Ali naš pokojnik i onda nisu mirovali, nego se sjeli — kot nekada Spasitelj Jezus u ladji i tako učili narod — do svoje škure noći; naime dokle nisu bolesti, te okrutne piljavke ispile njihove tjelovne moći kapljicu po kapljicu i dokle konačno nije došla smrt ter je zgrabila i silom povabila u ladju, ka je nastala njihovim lijesom, i rekla: Sada pak zaistinu miruj i počivaj!

Kada ovako pregledamo ov žitak pokojnika, koga smo jedan već drugi manje poznavali i sprohadjali, život pun borbe i boja, pun nižin i višin, uspjehov i neuspjehov, nehoćeć nam na pamet dođu one slavne riči apoštola narodov, sv. Pavla, ke u svojoj poslanici Korintjancem veli o sebi: »Na svojem putovanju većrat sam bio u pogibelji vode (u pogibelji razbojnikov), u pogibelji od svojega pokoljenja, u pogibelji poganov, u pogibelji od himbene braće, u trudu i nevolji, u mnogom virostovanju, u gladu i žaji, u mnogom postu, u zimi i goloći.« (Kor. II 19-33). Ali nisu samo vanjske teškoće i zaprijeke, s kimi se mora človik u svojem životu poboriti, da svoj cilj dostigne,

nego postoju i nutarnje. To su teškoće, ke ležu u našoj človičjoj naravi, u krvi i tijelu. I mudra Božja Providnost je tako hotila, da čim već darov, milosti i talentov je človik primio, tim debljim bičem, oštrijom ostrugom trapi Bog njega na tijelu. I zač bi to tajili mi, izibraniki Božji, zač te nutarnje borbe ne bi spomenuli kod našega dragoga pokojnika, kad je sam apoštol Pavao pred svojimi vjerniki u istoj poslanici tako otvoreno kaže kad veli: »I da se zbog veličine očitovanj ne zgizdim, dana je meni ostruga tijela mogjega, andjeo zali, ki me trapio bude. Zbog česa sam trikrat prosio Gospodina, da odstupi od mene, ali on mi je rekao: Dosta ti je milošća moja! Ar kripost u nemoći ojačava.« (Kor. II 12, 1-9).

S ovakovimi vanjskimi i nutarnjimi teškoćami su se borili naš pokojnik kroz vas svoj život, djelajući i moreći se za Crikvu Božju i svoj rod, neprekidno i neustrašivo prebolili je, dok je je uhvatila zadnja i smrtnonosna bolest. I onda još su kot njihov slavni patron, sv. Martin, zdihavali i željili: »Bože, ko sam tomu narodu još potriban, ja ću još rado ostat«. Ali ovput je Gospodin već nij uslišio. Njihova pamet, s kom su vajedno izmišljali nove i nove osnove i zadaće, prestala je; njihovi oči, s kimi su vajedno gledali okolo i naokolo i iskali nove cilje, zatvorili su se; njihova usta, s kimi su toliko lipih naukov izrekli, zatvorila su se; njihove ruke, s kimi su toliko mudrih člankov napisali i blagoslova podilili, udrivenile su; njihove noge, ke su je nosile na toliki puti, kada je valjalo komu ča pomoći ili ishoditi, protegnule su se; i ov uvijek djelovan, nikada umoran pravi djelač Božji, rob i fanatik djela, sada evo svejedno miruje, miruje i ne posluje, ar ne more.

Ali ja znam, ja ćutim, da je pri njihovom zadnjem uzdahu rekao Bog njihovomu andjelu čuvaru riči, ke je zabilježio sv. Ivan u očitovanju: »Napiši: Blaženi oni, ki umru u Gospodinu. Da, neka počinu od trudov svojih, ar djela njihova idu za njimi.« (Oč. 14, 13).

Da, dragi prijatelji, djela našega pokojnika, ona mnoga, velika njihova djela njihovoga dugoga života

prošla su za njimi. I mi ćemo prosit Gospodina Boga, da je obiljno naplati i nagradi, a sami ćemo si odnesti od njihovoga lijesa za spomen ta nauk, koga nam ova zaprta usta govoru: Glej, brate, tako marljivo kot sam ja, treba da se trudiš i mariš do konca za Boga i narod svoj!

GROB U MALOM BORIŠTOFU

K 2. obljetnici smrti I. Horvata

Okol groblja plot se kreće,
Grmlje sanja v ranu dob.
Rascvalo se mlado cvijeće,
Nježno krasí mali grob.

V bijelom redu seoske hiže
Gledaju u mirni vrt.
Vjetrić grli brojne križe.
Svoje žrtve skriva smrt.

Stara Gora iz daljine
Bolno jaukne na hipac:
Skinut nam je iz sredine
Čuvar trsja, naš pisac!

Vjetrić šumi, narav zdiše,
Buji protulična dob ...
Svitiło pero već ne piše,
Palo je u škuri grob.

Zgubili smo kalendarca, —
Slao nam kruh iz farskih hiž.
Pokrila je zemlja starca,
Vječni znak na grobu: križ.

Anton Leopold

I. Predgovor	5
II. Životopis	
Mladenačka i studentska dob	7
Duhovnik i narodni prosvjetitelj	11
III. Unapredjivač kulture i narodni prosvjetitelj	

Kulturno djelovanje u Novoj Gori	17
Kulturna djelatnost izvan regije	21
Osnivanje Hrvatskoga kulturnoga društva	22
Kontakt sa starom domovinom	27
400-ljetni jubilej	28
Narodni prosvjetitelj, socijalno pitanje	31
Tamburaška grupa	35
Zadnja ljeta u Novoj Gori	38
Nosilac kulture u Frakanavi	40
Pobirač narodnoga bogatstva	43
Ponovno oživljavanje (reaktiviranje) kulturnoga društva	44

IV. Književnost

1. Svitska književnost	51
2. Duhovna književnost	67
3. Dičja i omladinska književnost	75
4. Kalendarska književnost	85
5. Pregled književnoga djela	95
Završna rič	103

V. Dodatak

Ignac Horvat: U Koljnofu na shodišću	105
Augustin Blazović: Ja ljubim jesen	109
Robert Hajsan: Razgovor u nebu	111
Robert Hajsan: Uspomene	115
Ignac Horvat: Nagrobnica vlač. g. Meršiću st.	116
Anton Leopold: Grob u Malom Borištofu	119
M. Meršić st.: Čestitka srebrnomašniku I. Horvatu	121

DRAGOLJUBLJENI MOJ BERMANSKI SINAK
I SREBRNI JUBILARNI MAŠNIK!

Željil bi si sriću Habakuka: da bi me moj andjel čuvar za šišanjak zgrabil i k tvojoj srebrnoj maši odnesal, da bil bi onde i kroz usta izrekao, čim mi je srce na vrh puno. A vako — ti drhtajućom rukom i glasno tucajućim srcem željim k tvojemu jubilarnomu srebrnomu mašnomu aldovu: da Duh sveti neka kot vihor doleti k tebi, te zgrabi i goni i dalje — kot dosidob — na neprestano delo za Crikvu i hrvatski narod, neka doleti k tebi kot oganj, ki važge srce i da apoštolski ognjen jezik, da učiš va crikvi vernike, po svih hrvatskih gajih Hrvate. Dominus benedicat
Pošalji mi iz mojega rodnoga sela jako kripan blagoslov.

Sestra Katica ti isto želji.

Za znak moje ljubavi primi od P. Didoma kako srebrnen prstan Žitak našega Meštra Gospodina Jeruša. Pozdravlja te najsrdačnije tvoj bivši farnik i

bermanski kum
Mersich